

Bruxelles, den 29. november 2019
(OR. en)

14643/19

**Interinstitutionel sag:
2018/0224(COD)**

RECH 511	CODEC 1708
COMPET 778	MARE 28
IND 297	DIGIT 176
MI 825	EMPL 590
EDUC 467	CYBER 326
TELECOM 375	CLIMA 317
ENER 528	ESPACE 97
ENV 969	ATO 104
REGIO 212	RELEX 1114
AGRI 581	JAI 1270
TRANS 560	CSDP/PSDC 557
SAN 497	ECO 123
CADREFIN 395	

RESULTAT AF DRØFTELSENE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	delegationerne
Tidl. dok. nr.:	14298/1/19 REV 1
Komm. dok. nr.:	9865/18 RECH 272 COMPET 421 IND 153 MI 436 EDUC 245 TELECOM 170 ENER 224 ENV 413 REGIO 38 AGRI 271 TRANS 248 SAN 181 CADREFIN 79 CODEC 998 IA 189 + ADD 1-6
Vedr.:	Horisont Europa-pakken: rammeprogrammet for forskning og innovation 2021-2027 – Forslag til EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING om oprettelse af Horisont Europa – rammeprogrammet for forskning og innovation og om reglerne for deltagelse og formidling a) Betragtninger b) Bilag IV (synergier) – <i>Delvis generel indstilling</i>

Vedlagt følger til delegationerne teksten til den delvise generelle indstilling til betragtningerne og bilag IV (synergier) i forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af Horisont Europa – rammeprogrammet for forskning og innovation og om reglerne for deltagelse og formidling, som vedtaget af Rådet (konkurrenceevne) på samlingen den 29. november 2019.

**FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING OM
OPRETTELSE AF HORIZONT EUROPA – RAMMEPROGRAMMET FOR FORSKNING
OG INNOVATION OG OM REGLERNE FOR DELTAGELSE OG FORMIDLING**

BETRAGTNINGER OG BILAG IV (SYNERGIER)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —
under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 173, stk. 3,
artikel 182, stk. 1, artikel 183 og artikel 188, stk. 2,
under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,
efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,
under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg¹,
under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget²,
efter den almindelige lovgivningsprocedure³, og

¹ EUT C [...] af [...], s. [...].

² EUT C [...] af [...], s. [...].

³ Europa-Parlamentets holdning af ... [(endnu ikke offentliggjort i EUT)] og Rådets afgørelse af [...].

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Det er Unionens målsætning at styrke sit videnskabelige og teknologiske grundlag ved at realisere et europæisk forskningsområde med fri bevægelighed for forskere og videnskabelig og teknologisk viden og tilskynde den til at blive mere konkurrencedygtig, herunder inden for dens industri, samtidig med at alle forsknings- og innovationsaktiviteter fremmes med henblik på at gennemføre Unionens strategiske prioriteter, som i sidste instans har til formål at fremme fred og Unionens værdier og dens befolkningers velfærd.
- (2) For at skabe en videnskabelig, teknologisk, økonomisk, miljømæssig og samfundsmæssig indvirkning i forbindelse med forfølgelsen af denne generelle målsætning og maksimere Unionens merværdi af sine FoI-investeringer bør Unionen investere i forskning og innovation af topkvalitet gennem Horisont Europa – et rammeprogram for forskning og innovation 2021-2027 ("programmet") – for at støtte skabelse, bedre formidling og overførsel af fremragende viden og højkvalitetsteknologier i Unionen, tiltrække talent på alle niveauer og bidrage til fuld udnyttelse af Unionens talentmasse, lette samarbejdsforbindelser og styrke indvirkningen af forskning og innovation i forbindelse med udvikling, støtte og gennemførelse af EU-politikker, støtte og styrke indførelse og ibrugtagning af innovative og bæredygtige løsninger i Unionens økonomi, navnlig i SMV'er, og samfundet, håndtere globale udfordringer, herunder klimaændringer og målene for bæredygtig udvikling, skabe beskæftigelse og øge den økonomiske vækst, fremme den industrielle konkurrenceevne og øge Unionens tiltrækningskraft på forsknings- og innovationsområdet (FoI). Programmet bør fremme alle former for innovation, herunder banebrydende innovation, fremme ibrugtagning på markedet af innovative løsninger og optimere foretagelsen af sådanne investeringer med henblik på en øget indvirkning inden for et styrket europæisk forskningsrum.
- (2a) Programmet bør bidrage til at øge offentlige og private investeringer i FoI i medlemsstaterne og derved medvirke til at nå samlede investeringer i forskning og udvikling på mindst 3 % af Unionens BNP. Opnåelse af målet vil kræve, at medlemsstaterne og den private sektor supplerer programmet med deres egne og styrkede investeringsaktioner inden for forskning, udvikling og innovation⁴.

⁴ Del af den fælles forståelse med Europa-Parlamentet.

- (3) For at bidrage til at virkeliggøre Unionens politikmålsætninger bør aktiviteter, der støttes inden for rammerne af dette program, hvor det er relevant, drage fordel af og inspirere til innovationsvenlig regulering i overensstemmelse med innovationsprincippet^{5,6} for at støtte en hurtigere og mere intensiv omsætning af Unionens væsentlige videnaktiver til innovation.
- (4) De generelle principper om åben videnskab, åben innovation og åbenhed over for verden bør så vidt muligt følges i forbindelse med gennemførelsen af hele programmet. Disse principper bør sikre topkvalitet og indvirkning af Unionens investeringer i forskning og innovation.
- (5) Åben videnskab, herunder åben adgang til videnskabelige publikationer og forskningsdata, samt optimal udbredelse og udnyttelse af viden har potentiale til at øge kvaliteten, indvirkningen og udbyttet af videnskab og fremskynde udviklingen af viden ved at gøre den mere pålidelig, mere effektiv og nøjagtig, lettere forståelig for samfundet og mere lydhør over for samfundsmæssige udfordringer. Der bør fastsættes bestemmelser for at sikre, at støttemodtagere giver åben adgang til fagfællebedømte videnskabelige publikationer. Ligeledes bør det sikres, at støttemodtagere giver åben adgang til forskningsdata i overensstemmelse med princippet "så åbent som muligt, så lukket som nødvendigt" og mulighed for undtagelser af gyldige grunde med hensyn til databeskyttelsesregler og sikkerhedsinteresser samt intellektuelle ejendomsrettigheder, Den Europæiske Unions globale økonomiske konkurrenceevne og andre legitime interesser. Der bør navnlig lægges større vægt på ansvarlig forvaltning af forskningsdata, som bør overholde FAIR-princippet om, at data skal kunne findes, være tilgængelige og interoperable og kunne videreanvendes, navnlig gennem integration af dataforvaltningsplaner. Hvis det er relevant, bør støttemodtagere udnytte de muligheder, der tilbydes gennem den europæiske åbne forskningscloud, og indvillige i at fremme principper og praksis vedrørende åben videnskab yderligere.

⁵ Better Regulation, Research and Innovation toolbox, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/better-regulation-toolbox-21_en_0.pdf.

⁶ Kommissionens meddelelse af 15. maj 2018 "En ny europæisk dagsorden for forskning og innovation – Europas chance for at forme sin fremtid" (COM(2018) 306).

- (6) Programmets udvikling og udformning bør imødekomme behovet for at etablere en kritisk masse af støttede aktiviteter i hele EU og gennem internationalt samarbejde i tråd med FN's 2030-dagsorden og dens mål for bæredygtig udvikling (SDG'er). Gennemførelsen af programmet bør styrke forfølgelsen af disse mål og EU's og dets medlemsstaters forpligtelse til at gennemføre 2030-dagsordenen og opnå bæredygtig udvikling i de tre dimensioner heraf – den økonomiske, sociale og miljømæssige dimension – på en sammenhængende og integreret måde.
- (7) Aktiviteter, der støttes inden for rammerne af programmet, bør bidrage til at opfylde Unionens målsætninger og prioriteter, overvåge og vurdere fremskridt i forhold til disse målsætninger og prioriteter samt udvikle reviderede eller nye prioriteter.
- (7a) Programmet skal sikre gennemsigtighed og ansvarlighed for så vidt angår offentlig finansiering i forsknings- og innovationsprojekter og derved sikre den offentlige interesse.
- (7b) Programmet bør støtte forsknings- og innovationsaktiviteter inden for samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber. Dette indebærer at fremme videnskabelig viden på dette område, men også at udnytte indsigten og fremskridtene fra samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber til at øge den økonomiske og samfundsmæssige indvirkning af programmet. I "Globale udfordringer og europæisk industriel konkurrenceevne" vil samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber blive helt integreret på tværs af alle klynger. Ud over fremme af samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber i projekter bør integration af samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber også støttes, når som helst det er relevant, gennem medtagelse af uafhængige eksperter fra områder inden for samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber i ekspertudvalg og evalueringspaneler og rettidig overvågning af og rapportering om samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber i finansierede forskningsaktioner. Navnlig vil niveauet af integration af samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber blive overvåget i hele programmet.

- (8) I programmet bør opretholdes en afbalanceret tilgang mellem forskning og innovation samt mellem bottom-up-finansiering (forsker- eller innovatordrevet) og top-down-finansiering (bestemt ved strategisk fastlagte prioriteter) alt efter arten af de medvirkende forsknings- og innovationssamfund, typen af og formålet med de udførte aktiviteter og de tilsigtede indvirkninger. Kombinationen af disse faktorer bør være bestemmende for valget af tilgang til de respektive dele af programmet, hvilket alt sammen bidrager til alle programmets generelle og specifikke målsætninger.
- (8a) Programmet bør støtte alle forsknings- og innovationsstadier, navnlig inden for samarbejdsprojekter, men også, hvis det er relevant, i missioner og partnerskaber. Grundforskning er et væsentligt aktiv og en vigtig forudsætning for at øge Unionens evne til at tiltrække de bedste videnskabsfolk med henblik på at blive et globalt kraftcenter for topkvalitet. Balance mellem grundforskning og anvendt forskning bør sikres. Koblet med innovation vil dette støtte Unionens økonomiske konkurrenceevne, vækst og beskæftigelse.
- (8b) Der er dokumentation for, at accept af mangfoldighed – i enhver forstand – er afgørende for god videnskab, da videnskab drager fordel af mangfoldighed. Mangfoldighed og inklusivitet bidrager til topkvalitet inden for samarbejdsbaseret forskning og innovation: Samarbejde på tværs af fag og sektorer og i hele det europæiske forskningsområde baner vej for bedre forskning og projektforslag af højere kvalitet, kan føre til større udbredelse i samfundet og kan fremme fordelene ved innovation og således bringe Europa videre⁷.
- (8c) Der kan følges en hurtig procedure for forskning og innovation for at muliggøre en hurtigere, bottom-up-adgang til finansiering for små samarbejdskonsortier, der dækker aktioner fra grundforskning til markedsanvendelse.
- (8d) For at maksimere indvirkningen af Horisont Europa bør der tages særligt hensyn til multidisciplinære, interdisciplinære og tværfaglige tilgange.
- (8e) Programmet bør med henblik på at opfylde målsætningerne herfor og under overholdelse af princippet om topkvalitet sigte mod bl.a. at styrke samarbejdsforbindelser i Europa og derved bidrage til at mindske FoI-kløften⁸.

⁷ Vedtaget i den delvise generelle indstilling.

⁸ Del af den fælles forståelse med Europa-Parlamentet.

- (8f) Topkvalitetsinitiativer bør have til formål at styrke forskning og innovation af topkvalitet i de støtteberettigede lande, herunder f.eks. støtte til uddannelse for at forbedre FoI-lederevner, priser, styrkelse af innovationsøkosystemer og etablering af FoI-netværk, blandt andet på grundlag af forskningsinfrastrukturer, der finansieres af EU. Ansøgere skal klart vise, at de pågældende projekter er forbundet med nationale og/eller regionale FoI-strategier, for at de kan ansøge om finansiering inden for rammerne af komponenten "Udvidelse af deltagerkredsen og deling af topkvalitet" i delen "Udvidelse af deltagerkredsen og styrkelse af det europæiske forskningsrum" af Horisont Europa⁹.
- (9) Forskningsaktiviteter, der udføres i henhold til søjlen "Videnskabelig topkvalitet", bør fastlægges i overensstemmelse med de videnskabelige behov og muligheder og fremme videnskabelig topkvalitet. Forskningsdagsordenen bør fastlægges i tæt samarbejde med det videnskabelige samfund og lægge vægt på at tiltrække nye FoI-talenter og forskere, der befinder sig i begyndelsen af deres karriere, samtidig med at det europæiske forskningsrum styrkes, hjerneflugt undgås, og hjernecirkulation fremmes.
- [(9a) Programmet bør støtte Unionen og dens medlemsstater for at tage hensyn til det forhold, at der er en meget intens international konkurrence om at tiltrække de bedste hjerner og kompetencer.]
- (10) Søjlen "Globale udfordringer og europæisk industriel konkurrenceevne" bør etableres med klynger af forsknings- og innovationsaktiviteter for at maksimere integrationen på tværs af de respektive tematiske områder og samtidig sikre høje og bæredygtige niveauer for topkvalitet og indvirkning i forhold til de anvendte ressourcer. Den vil tilskynde til tværfagligt, tværsektorielt, tværpolitisk og grænseoverskridende samarbejde i forbindelse med forfølgelsen af målene for bæredygtig udvikling ved at følge principperne i 2030-dagsordenen, Parisaftalen og EU-industriernes konkurrenceevne i denne forbindelse. Tilrettelæggelse af meget ambitiøse, vidtrækkende initiativer i form af forsknings- og innovationsmissioner vil gøre det muligt for programmet at opnå en omdannende og systemisk indvirkning for samfundet til støtte for målene for bæredygtig udvikling, også gennem internationalt samarbejde og videnskabsdiplomati.

⁹ Del af den fælles forståelse med Europa-Parlamentet.

- (11) Fuld og rettidig inddragelse af erhvervslivet i programmet – af alle typer, lige fra individuelle iværksættere og små og mellemstore virksomheder til store virksomheder – bør udgøre en af de primære kanaler, hvormed programmets målsætninger skal virkeliggøres, nærmere bestemt hen imod skabelse af bæredygtig beskæftigelse og vækst. Et sådant engagement fra erhvervslivets side bør udmønte sig i, at det deltager i de støttede aktioner på niveauer, der mindst svarer til dem, der blev opnået i det tidligere rammeprogram, Horisont 2020, som blev oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1291/2013¹⁰ ("Horisont 2020").
- (11a) Programmets aktioner bør yde vigtige bidrag til at frigøre potentialet i Europas strategiske sektorer, herunder centrale støtteteknologier, der afspejler målsætningerne i strategien for EU's industripolitik¹¹.
- (11b) Høringer af flere interessenter, herunder civilsamfundet og erhvervslivet, bør bidrage til de perspektiver og prioriteter, der fastlægges gennem den strategiske planlægningsproces. Dette bør munde ud i strategiske FoI-planer, der vedtages ved hjælp af gennemførelsesretsakter med henblik på udarbejdelse af arbejdsprogrammernes indhold.
- (11c) Arbejdsprogrammet bør tage hensyn til resultatet af specifikke tidligere projekter, til det videnskabelige, teknologiske og innovative niveau på nationalt plan, EU-plan og internationalt plan og til relevante politik-, markeds- og samfundstendenser, for at en bestemt aktion kan finansieres¹².

¹⁰ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1291/2013 af 11. december 2013 om Horisont 2020 – rammeprogram for forskning og innovation (2014-2020) og om ophævelse af afgørelse nr. 1982/2006/EF (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 104).

¹¹

¹² Del af den fælles forståelse med Europa-Parlamentet.

- (12) Det er vigtigt at støtte Unionens erhvervsliv for at forblive eller blive verdens førende inden for innovation, digitalisering og klimaneutralitet, navnlig gennem investeringer i centrale støtteteknologier, der vil understøtte fremtidens erhvervsliv. Programmets aktioner bør afhjælpe markedssvigt eller suboptimale investeringsforhold for at sætte skub i investeringer på en forholdsmæssigt afpasset og gennemsigtig måde, uden overlapning med eller fortrængning af privat finansiering, og have en klar europæisk merværdi og et offentligt investeringsafkast. Dermed sikres overensstemmelse mellem aktionerne i programmet og EU's statsstøtteregele, og uberettiget konkurrenceforvridning på det indre marked undgås.
- (13) Programmet bør støtte forskning og innovation på en integreret måde under overholdelse af alle Verdenshandelsorganisationens relevante bestemmelser. Begrebet forskning, herunder eksperimentel udvikling, bør anvendes i overensstemmelse med Frascatimanualen, der er udarbejdet af OECD, mens begrebet innovation bør anvendes i overensstemmelse med Oslomanualen, der er udarbejdet af OECD og Eurostat, efter en bred tilgang, der omfatter social innovation. OECD's definitioner angående teknologisk modenhedsniveau (TRL) bør videreføres i lighed med det tidligere rammeprogram, Horisont 2020, og tages i betragtning i forbindelse med klassificeringen af teknologisk forskning, produktudvikling og demonstrationsaktiviteter samt definitionen af typer af aktioner, som er til rådighed i indkaldelser af forslag. Der bør ikke ydes tilskud til aktioner, hvis aktiviteter går videre end TRL 8. Arbejdsprogrammet for en given indkaldelse i søjlen "Globale udfordringer og europæisk industriel konkurrenceevne" kan yde tilskud til produktvalidering og markedsintroduktion i stor målestok.
- (13a) Med forbehold af de overordnede forhandlinger om den flerårige finansielle ramme vil Horisont Europa bidrage til rummålsætninger på et udgiftsniveau, der forholdsmæssigt mindst svarer til niveauet i det foregående rammeprogram, Horisont 2020, der blev oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1291/2013¹³.

¹³ Vedtaget i den delvise generelle indstilling.

- (14) Kommissionens meddelelse om midtvejsevalueringen af Horisont 2020 (COM(2018) 2 final), Europa-Parlamentets betænkning om vurdering af gennemførelsen af Horisont 2020 med henblik på midtvejsevalueringen og forslaget til det 9. rammeprogram (2016/2147(INI)) samt Rådets konklusioner "Fra den foreløbige evaluering af Horisont 2020 hen imod det niende rammeprogram" rummer et sæt anbefalinger til dette program, herunder regler for deltagelse og formidling, og bygger på erfaringerne fra det tidligere program samt input fra EU-institutioner og interessenter. Disse anbefalinger omfatter foranstaltninger til fremme af hjerne-cirkulation og lette åbenhed i FoI-netværk for at investere mere ambitiøst med henblik på at nå en kritisk masse og maksimere indvirkningen, at støtte banebrydende innovation, at prioritere Unionens investeringer i forskning og innovation (FoI) på områder med høj merværdi, navnlig gennem missionsorientering, fuld, velinformeret og rettidig inddragelse af borgerne og omfattende kommunikation, at rationalisere EU-finansieringen for at udnytte Unionens FoI-potentiale fuldt ud, bl.a. ved at strømline viften af partnerskabsinitiativer og samfinansieringsordninger, at udvikle flere og mere konkrete synergier mellem Unionens forskellige finansieringsinstrumenter, navnlig ved at afhjælpe ikkekomplementær interventionslogik og kompleksiteten af de forskellige finansieringsregler og også med sigte på at bidrage til at mobilisere underudnyttet FoI-potentiale i hele Unionen, at styrke internationalt samarbejde og åbenhed over for tredjelandes deltagelse samt at videreføre forenklingen baseret på erfaringerne med gennemførelsen af Horisont 2020.
- (15) Programmet bør tilstræbe synergi med andre EU-programmer fra deres udformning og strategiske planlægning til projektudvælgelse, forvaltning, kommunikation, formidling og udnyttelse af resultater samt overvågning, revision og styring. For så vidt angår finansiering af FoI-aktiviteter bør synergi gøre det muligt at harmonisere reglerne for omkostningers støtteberettigelse mest muligt. For at undgå overlapninger og dobbeltarbejde og øge EU-finansieringens løftestangseffekt kan der foretages overførsler fra Unionens øvrige programmer til aktiviteter inden for rammerne af Horisont Europa. I sådanne tilfælde vil en sådan finansiering følge reglerne i Horisont Europa.

- (16) For at opnå den størst mulige indvirkning af Unionens finansiering og det mest effektive bidrag til opfyldelsen af Unionens politikmålsætninger bør Unionen, hvor det er relevant, indgå europæiske partnerskaber med private og/eller offentlige partnere. Sådanne partnere omfatter erhvervslivet, universiteter, forskningsorganisationer, organer, der har fået overdraget offentlige tjenesteydelsesopgaver på lokalt, regionalt, nationalt eller internationalt niveau, og civilsamfundsorganisationer, herunder fonde og NGO'er, der støtter og/eller udfører forskning og innovation, forudsat at de ønskede indvirkninger kan opnås mere effektivt i fællesskab end af Unionen alene.
- (17) Programmet bør styrke samarbejdet mellem europæiske partnerskaber og private og/eller offentlige partnere på internationalt niveau ved bl.a. at tilslutte sig forsknings- og innovationsprogrammer og grænseoverskridende investeringer i forskning og innovation til gensidig fordel for mennesker og virksomheder og samtidig sikre, at Unionen kan fastholde sine interesser på strategiske områder¹⁴.
- (17a) "FET-flagskibe" har vist sig at være et effektivt instrument, der giver fordele for samfundet gennem en fælles, koordineret indsats fra EU og medlemsstaterne. Aktiviteter, der udføres inden for rammerne af FET-flagskibene Graphene, projektet om menneskehjernen og kvanteteknologi, som støttes i Horisont 2020, vil fortsat blive støttet i Horisont Europa gennem indkaldelser af forslag, der indgår i arbejdsprogrammet. Forberedende foranstaltninger, der støttes i FET-flagskibsdelen af Horisont 2020, vil indgå i den strategiske planlægningsproces i forbindelse med Horisont Europa og bidrage til arbejdet om missioner, samfinansierede partnerskaber eller partnerskaber med fælles programlægning og regelmæssige indkaldelser af forslag¹⁵.
- (18) Det Fælles Forskningscenter (JRC) bør fortsat levere uafhængig, kundeorienteret videnskabelig dokumentation og teknisk støtte til Unionens politikker gennem hele politikcyklussen. JRC's direkte aktioner bør gennemføres på en fleksibel, effektiv og gennemsigtig måde, som tager hensyn til EU-politikkernes behov og de relevante behov hos JRC's brugere, og sikre beskyttelse af Unionens finansielle interesser. JRC bør vedblive med at generere ekstra ressourcer.

¹⁴ Jf. f.eks. Kommissionens forslag til forordning om et regelsæt for screening af udenlandske direkte investeringer i EU (COM(2017) 487).

¹⁵ Del af den fælles forståelse med Europa-Parlamentet.

- (19) Søjlen "Et innovativt Europa" bør fastlægge en række foranstaltninger for integreret støtte til opfyldelse af behovene hos iværksættere og i forbindelse med iværksætteri, som tilsigter at virkeliggøre og fremskynde banebrydende innovation med henblik på hastig markedsvækst. Den bør udgøre et enkelt kontaktpunkt for at tiltrække og støtte alle typer af innovatorer og innovative virksomheder, såsom SMV'er, herunder nyetablerede virksomheder og undtagelsesvis midcapselskaber, med potentiale til at opskalere på internationalt plan og på EU-plan og tilbyde hurtige og fleksible tilskud og medinvesteringer, herunder med private investorer. Disse målsætninger bør forfølges gennem oprettelse af et europæisk innovationsråd (EIC). Denne søjle bør også støtte Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) og de europæiske innovationsøkosystemer i bred forstand, navnlig gennem samfinansiering af partnerskaber med nationale og regionale innovationsstøtteaktører.
- (19a) I denne forordning og navnlig for så vidt angår aktiviteter, der udføres inden for rammerne af EIC, er en nyetableret virksomhed en SMV i en tidlig fase af sin livscyklus (herunder universitetsspinoffvirksomheder), der sigter mod innovative løsninger og en skalerbar forretningsmodel, og som er uafhængig jf. artikel 3 i bilaget til Kommissionens henstilling 2003/361/EF¹⁶, et midcapselskab er et selskab, som hverken er en mikrovirksomhed eller en lille eller mellemstor virksomhed som defineret i Kommissionens henstilling 2003/361/EF, og som har mellem 250 og 3 000 ansatte, idet antallet af ansatte beregnes i henhold til afsnit I, artikel 3, 4, 5 og 6, i bilaget til nævnte henstilling, og et lille midcapselskab er et midcapselskab, som har op til 499 ansatte.
- (20) Politikmålsætningerne for dette program vil også blive gennemført via finansielle instrumenter og budgetgaranti fra InvestEU-fonden, navnlig politikområderne forskning, innovation og digitalisering samt SMV'er.

¹⁶ Del af den fælles forståelse med Europa-Parlamentet.

- (21) EIC bør sammen med andre dele af Horisont Europa stimulere alle former for innovation spændende fra inkrementel til banebrydende og disruptiv innovation, som især er rettet mod markedsskabende innovation. EIC bør i kraft af sine instrumenter – Pathfinder og Accelerator – tilsigte at udpege, udvikle og ibrugtage højrisikoinnovationer af enhver art, herunder inkrementel innovation med hovedfokus på banebrydende, disruptive og højteknologiske innovationer, der har potentiale til at blive markedsskabende innovationer. Gennem sammenhængende og strømlinet støtte bør EIC udfylde det nuværende tomrum inden for offentlig støtte og private investeringer med henblik på banebrydende innovation. EIC's instrumenter kræver særlige juridiske og forvaltningsmæssige ordninger for at afspejle dets målsætninger, navnlig aktiviteter med henblik på ibrugtagning på markedet¹⁷.
- (22) EIC's Accelerator vil slå bro over "dødens dal" mellem forskning, fasen før massekommercialisering og opskalering af virksomheder. Acceleratoren vil yde støtte til operationer med stort potentiale, der indebærer sådanne teknologiske/videnskabelige, finansielle, ledelsesmæssige og/eller markedsmæssige risici, at de endnu ikke betragtes som bankacceptable og derfor ikke kan tiltrække betydelige investeringer fra markedet, og derved supplere InvestEU-programmet oprettet ved forordning ...¹⁸, som vil støtte innovative, men bankacceptable projekter og enheder.
- (22a) I tæt synergi med InvestEU bør EIC's Accelerator i dens blandede finansierings- og egenkapitalstøtteform finansiere SMV'er, herunder nyetablerede virksomheder, og i særlige tilfælde projekter, der gennemføres af små midcapselskaber, som enten endnu ikke er i stand til at generere indtægter, som endnu ikke er rentable, eller som endnu ikke er i stand til at tiltrække tilstrækkelige investeringer til fuldt ud at gennemføre deres projekters forretningsplan. Sådanne støtteberettigede enheder vil blive betragtet som ikkebankacceptable, selv om en del af deres investeringsbehov kunne være blevet eller kunne blive dækket af en eller flere investorer som f.eks. en privat eller offentlig bank, et family office, en venturekapitalfond, en business angel osv. På denne måde vil EIC's Accelerator overvinde et markedssvigt og finansiere lovende, men endnu ikke bankacceptable enheder, der gennemfører banebrydende markedsskabende innovationsprojekter. Når disse projekter bliver bankacceptable, kan de i en senere fase af deres udvikling finansieres fra InvestEU¹⁹.

¹⁷ Del af den fælles forståelse med Europa-Parlamentet.

¹⁸

¹⁹ Del af den fælles forståelse med Europa-Parlamentet.

- (22b) Selv om hovedanvendelsen af budgettet for EIC's Accelerator bør være blandet finansiering, bør EIC's Accelerators støtte udelukkende i form af tilskud til SMV'er, herunder nyetablerede virksomheder, med henblik på artikel 43 svare til den støtte, der ydes fra SMV-instrumentets budget i det tidligere rammeprogram, Horisont 2020, der blev oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1291/2013²⁰.
- (23) EIT bør primært via sine videns- og innovationsfællesskaber (VIF'er) tage sigte på at styrke innovationsøkosystemer, som håndterer globale udfordringer, ved at fremme integration af innovation, forskning, videregående uddannelse og iværksætteri. EIT bør i overensstemmelse med sin oprettelsesretsakt, EIT-forordningen og dens strategiske forsknings- og innovationsdagsorden, fremme innovation i sine aktiviteter og bør i væsentlig grad øge sin støtte til integration af videregående uddannelse inden for innovationsøkosystemet, navnlig ved at stimulere iværksætteruddannelse, fremme stærkt ikkefagspecifikt samarbejde mellem erhvervslivet og den akademiske verden og udpege potentielle færdigheder for kommende innovatorer for at håndtere globale udfordringer, hvilket omfatter avancerede digitale færdigheder og innovationsfærdigheder. EIT's støtteordninger bør være til gavn for EIC-støttemodtagere, samtidig med at nyetablerede virksomheder hidrørende fra EIT's VIF'er bør have adgang til EIC-aktioner. Selv om EIT's fokus på innovationsøkosystemer bør gøre det naturligt egnet inden for søjlen "Et innovativt Europa", bør det også støtte de andre søjler, alt efter hvad der er relevant.
- (24) Det bør være et centralt krav at sikre og bevare lige vilkår for virksomheder, der konkurrerer på et givet marked, for at banebrydende innovation kan trives, hvilket sætter især små og mellemstore innovatorer i stand til at høste udbyttet af deres investering og erobre en andel af markedet.

²⁰ Del af den fælles forståelse med Europa-Parlamentet.

- (25) Programmet bør fremme og integrere samarbejde med tredjelande og internationale organisationer og initiativer på grundlag af gensidige fordele, EU-interesser, internationale forpligtelser og, hvor det er relevant, gensidighed. Internationalt samarbejde bør sigte mod at styrke Unionens forskning og innovation af topkvalitet, tiltrækningskraft og økonomiske og industrielle konkurrenceevne, at håndtere globale udfordringer, herunder De Forenede Nationers mål for bæredygtig udvikling (SDG'er), ved at følge principperne i 2030-dagsordenen og Parisaftalen inden for rammerne af De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer og at støtte Unionens eksterne politikker. En tilgang med en generel åbning for international deltagelse og målrettede internationale samarbejdsaktioner bør følges, herunder gennem passende berettigelse til finansiering for enheder, der er etableret i lav- til mellemindkomstlande. Samtidig bør tredjelandes associering, navnlig i samarbejds-mæssige dele af programmet, fremmes i overensstemmelse med associeringsaftaler, idet der fokuseres på merværdien for Unionen.]
- (25a) Rådet kan i overensstemmelse med artikel 218, stk. 4, i TEUF udpege et særligt udvalg, i samråd med hvilket forhandlingerne, herunder for så vidt angår udformning og indhold af associeringsaftalerne, føres.
- (26) Med et tættere forhold mellem videnskab og samfund og optimering af fordelene ved deres samspil for øje bør programmet engagere og inddrage borgere og civilsamfundsorganisationer i fælles udarbejdelse og medskabelse af dagsordener og indhold vedrørende ansvarlig forskning og innovation (RRI), som imødekommer borgernes og civilsamfundets bekymringer, behov og forventninger, fremme videnskabelig uddannelse, gøre videnskabelig viden offentligt tilgængelig og lette borgernes og civilsamfundsorganisationers deltagelse i sine aktiviteter. Det bør gøres i hele programmet og gennem særskilte aktiviteter i delen "Udvidelse af deltagerkredsen og styrkelse af det europæiske forskningsrum". Inddragelse af borgerne og civilsamfundet i forskning og innovation bør ledsages af offentlige outreachaktiviteter for at skabe og fastholde offentlig støtte til programmet. Programmet bør også søge at fjerne hindringer for og fremme synergi mellem videnskab, teknologi, kultur og kunst for at opnå en ny kvalitet af bæredygtig innovation. De foranstaltninger, som træffes med henblik på at forbedre inddragelsen af borgerne og civilsamfundet i de støttede projekter, bør overvåges.

- (27) I programmet bør der, hvor det er relevant, tages hensyn til de særlige karakteristika for regionerne i den yderste periferi som anerkendt i artikel 349 i TEUF og i tråd med Kommissionens meddelelse "Et stærkere og fornyet strategisk partnerskab med regionerne i EU's yderste periferi", som Rådet har hilst velkommen²¹.
- (28) De aktiviteter, der udvikles inden for programmets rammer, bør tilstræbe at fjerne uligheder mellem mænd og kvinder, forbedre balancen mellem arbejdsliv og privatliv og fremme ligestilling mellem mænd og kvinder inden for forskning og innovation i overensstemmelse med artikel 2 og 3 i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 8 i TEUF. Kønsaspektet bør integreres i forsknings- og innovationsindhold og følges på alle stadier i forskningscyklussen. Desuden bør programmets aktiviteter tage sigte på at fjerne uligheder og fremme lighed og mangfoldighed i alle aspekter af forskning og innovation med hensyn til alder, handicap, race og etnicitet, religion eller tro samt seksuel orientering.
- (28a) Der bør gennem hele programmet konstant tilstræbes administrativ forenkling, navnlig reduktion af den administrative byrde for støttemodtagere. Kommissionen bør endvidere forenkle sine værktøjer og retningslinjer på en sådan måde, at de udgør en minimal byrde for støttemodtagere. Kommissionen bør navnlig overveje at udsende en forkortet udgave af vejledningen²².
- (29) Denne forordning fastsætter målsætningerne og fastlægger prioriteterne for Unionens aktiviteter inden for forsvarsforskning og -udvikling, angiver hovedlinjerne for disse aktiviteter og fastsætter størrelsen af Unionens finansielle deltagelse i støtte til forsvarsforskning og -udvikling. I lyset af de særlige forhold i forsvarsindustri sektoren bør nærmere bestemmelser for EU-finansiering til forsvarsforskningsprojekter fastsættes i forordning ... om oprettelse af Den Europæiske Forsvarsfond²³, hvori reglerne for deltagelse i forsvarsforskning fastlægges. Synergi bør gavne civil forskning og forsvarsforskning, selv om aktiviteter, som udføres i henhold til denne forordning, bortset fra de aktiviteter, der er dækket af Den Europæiske Forsvarsfond, udelukkende bør have fokus på civile anvendelser. Unødvendig overlapning vil blive udelukket.

²¹ Kommissionens meddelelse "Et stærkere og fornyet strategisk partnerskab med regionerne i EU's yderste periferi" (COM(2017) 623 final).

²² Del af den fælles forståelse med Europa-Parlamentet.

²³

- (30) Der fastsættes ved denne forordning en finansieringsramme for programmet. Det i denne forordning angivne beløb skal udgøre det primære referencebeløb, jf. *[henvisningen skal om nødvendigt ajourføres i overensstemmelse med den nye interinstitutionelle aftale: punkt 17 i den interinstitutionelle aftale af 2. december 2013 mellem Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen om budgetdisciplin, om samarbejde på budgetområdet og om forsvarlig økonomisk forvaltning²⁴]*, for Europa-Parlamentet og Rådet under den årlige budgetprocedure.
- (31) Forordning (EU, Euratom) [den nye finansforordning] ("finansforordningen"), der er vedtaget på grundlag af artikel 322 i TEUF, finder anvendelse på dette program, medmindre andet er angivet, på grund af at den særlige karakter af forsknings- og innovationsaktiviteter kræver andre regler, f.eks. med hensyn til yderligere forenkling eller kortere frister. Den fastsætter regler for gennemførelse af Unionens budget, herunder for tilskud, priser, udbud, indirekte gennemførelse, finansiel bistand, finansielle instrumenter og budgetgarantier, og kontrol med finansielle aktørers ansvar. [Regler, der vedtages med hjemmel i artikel 322 i TEUF, vedrører også beskyttelse af Unionens budget i tilfælde af generelle mangler i medlemsstaterne for så vidt angår retsstatsprincippet, idet overholdelse heraf er en væsentlig forudsætning for forsvarlig økonomisk forvaltning og effektiv EU-finansiering.]
- (31a) Med forbehold af de overordnede forhandlinger om den flerårige finansielle ramme bør det samlede budget til indsatsområdet "Udvidelse af deltagerkredsen og deling af topkvalitet" i delen "Udvidelse af deltagerkredsen og styrkelse af det europæiske forskningsrum" af Horisont Europa udgøre mindst 3,3 % af det samlede budget for Horisont Europa. Dette budget bør først og fremmest være til gavn for retlige enheder i lande, der er omfattet af initiativet om udvidelse af deltagerkredsen²⁵.

²⁴ Henvisningen skal ajourføres: EUT C 373 af 20.12.2013, s. 1. Aftalen findes på: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013Q1220\(01\)&from=DA](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013Q1220(01)&from=DA).

²⁵ Del af den fælles forståelse med Europa-Parlamentet.

[(32) Unionens finansielle interesser skal beskyttes ved hjælp af forholdsmæssigt afpassede foranstaltninger, herunder forebyggelse, opdagelse, korrektion og undersøgelse af uregelmæssigheder, herunder svig, tilbagesøgning af tabte, uberettiget udbetalte eller ukorrekt anvendte midler og, hvor det er relevant, pålæggelse af administrative sanktioner, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2018/1046²⁶ ("finansforordningen") og (EU, Euratom) nr. 883/2013²⁷ samt Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2988/95²⁸, (Euratom, EF) nr. 2185/96²⁹ og (EU) 2017/1939³⁰.

²⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2018/1046 af 18. juli 2018 om de finansielle regler vedrørende Unionens almindelige budget, om ændring af forordning (EU) nr. 1296/2013, (EU) nr. 1301/2013, (EU) nr. 1303/2013, (EU) nr. 1304/2013, (EU) nr. 1309/2013, (EU) nr. 1316/2013, (EU) nr. 223/2014, (EU) nr. 283/2014 og afgørelse nr. 541/2014/EU og om ophævelse af forordning (EU, Euratom) nr. 966/2012 (EUT L 193 af 30.7.2018, s. 1).

²⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 883/2013 af 11. september 2013 om undersøgelser, der foretages af Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF), og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1073/1999 og Rådets forordning (Euratom) nr. 1074/1999 (EUT L 248 af 18.9.2013, s. 1).

²⁸ Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser (EFT L 312 af 23.12.1995, s. 1).

²⁹ Rådets forordning (Euratom, EF) nr. 2185/96 af 11. november 1996 om Kommissionens kontrol og inspektion på stedet med henblik på beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser mod svig og andre uregelmæssigheder (EFT L 292 af 15.11.1996, s. 2).

³⁰ Rådets forordning (EU) 2017/1939 af 12. oktober 2017 om gennemførelse af et forstærket samarbejde om oprettelse af Den Europæiske Anklagemyndighed ("EPPO") (EUT L 283 af 31.10.2017, s. 1).

Navnlig kan Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF), jf. forordning (Euratom, EF) nr. 2185/96 og (EU, Euratom) nr. 883/2013, foretage administrative undersøgelser, herunder kontrol og inspektion på stedet, for at fastslå, om der foreligger svig, korruption eller enhver anden ulovlig aktivitet, der skader Unionens finansielle interesser. Den Europæiske Anklagemyndighed ("EPPO") kan, jf. forordning (EU) 2017/1939, efterforske og retsforfølge lovovertrædelser, der skader Unionens finansielle interesser, som fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2017/1371³¹. I henhold til finansforordningen skal personer eller enheder, som modtager EU-midler, samarbejde fuldt ud om at beskytte Unionens finansielle interesser, give Kommissionen, OLAF, EPPO for så vidt angår de medlemsstater, der deltager i det forstærkede samarbejde i henhold til forordning (EU) 2017/1939, og Den Europæiske Revisionsret de fornødne rettigheder og den fornødne adgang og sikre, at eventuelle tredjeparter, der er involveret i gennemførelsen af EU-midler, giver tilsvarende rettigheder.]

[(32a) Tredjelande, der indgår i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), kan deltage i EU-programmer inden for rammerne af det samarbejde, der er oprettet ved aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde³², som fastsætter, at programmer gennemføres ved beslutning i henhold til nævnte aftale. Tredjelande kan også deltage på grundlag af andre retlige instrumenter. Der bør indsættes en særlig bestemmelse i denne forordning for at give den ansvarlige anvisningsberettigede, OLAF og Revisionsretten de fornødne rettigheder og den fornødne adgang, således at de fuldt ud kan udøve deres respektive beføjelser.]

³¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2017/1371 af 5. juli 2017 om strafferetlig bekæmpelse af svig rettet mod Den Europæiske Unions finansielle interesser (EUT L 198 af 28.7.2017, s. 29).

³² EFT L 1 af 3.1.1994, s. 3.

- (33) I henhold til [henvisningen skal om nødvendigt ajourføres i henhold til en ny afgørelse om OLT'er: artikel 94 i Rådets afgørelse 2013/755/EU³³] er personer og enheder, som er etableret i oversøiske lande og territorier (OLT'er), finansieringsberettigede med forbehold af programmets regler og målsætninger og eventuelle ordninger, som finder anvendelse på den medlemsstat, som det pågældende oversøiske land eller territorium hører under.
- (34) I henhold til punkt 22 og 23 i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning bør dette program evalueres på grundlag af oplysninger indsamlet gennem specifikke rapporterings- og overvågningskrav, samtidig med at overregulering og administrative byrder undgås, navnlig for medlemsstaterne og programmets støttemodtagere. Disse krav kan, hvor det er relevant, omfatte målbare indikatorer som grundlag for evaluering af programmets virkninger i praksis.
- (35) Med henblik på at supplere eller ændre indikatorerne for indvirkningsveje, når det anses for nødvendigt, bør beføjelsen til at vedtage retsakter delegeres til Kommissionen, jf. artikel 290 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Det er navnlig vigtigt, at Kommissionen gennemfører relevante høringer under sit forberedende arbejde, herunder på ekspertniveau, og at disse høringer gennemføres i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning. For at sikre lige deltagelse i forberedelsen af delegerede retsakter modtager Europa-Parlamentet og Rådet navnlig alle dokumenter på samme tid som medlemsstaternes eksperter, og deres eksperter har systematisk adgang til møder i Kommissionens ekspertgrupper, der beskæftiger sig med forberedelse af delegerede retsakter.
- (36) Sammenhæng og synergi mellem Horisont Europa og EU's rumprogram vil fremme en globalt konkurrencedygtig og innovativ europæisk rumsektor, styrke Europas uafhængighed i forbindelse med adgang til og anvendelse af rummet i et sikkert og trygt miljø samt styrke Europas rolle som global aktør. Forskning af topkvalitet, banebrydende løsninger og downstreambrugere i Horisont Europa vil blive støttet af data og tjenester, som stilles til rådighed via rumprogrammet.

³³ Rådets afgørelse 2013/755/EU af 25. november 2013 om de oversøiske landes og territoriers associering med Den Europæiske Union ("associeringsafgørelse") (EUT L 344 af 19.12.2013, s. 1).

- (36a) Sammenhæng og synergi mellem Horisont Europa og Erasmus vil fremme udbredelsen af forskningsresultater gennem uddannelsesaktiviteter, sprede innovationsånden til uddannelsessystemet og sikre, at uddannelsesaktiviteter bygger på de seneste forsknings- og innovationsaktiviteter. I den forbindelse vil Horisont Europa efter de pilotaktioner, der blev iværksat inden for rammerne af Erasmus+ 2014-2020 om europæiske universiteter, komplementere Erasmusprogrammets støtte til de europæiske universiteter på en synergisk måde, hvor det er relevant.
- (37) Reglerne for deltagelse og formidling bør i tilstrækkelig grad afspejle programmets behov, idet der tages hensyn til de forskellige interessenters og eksperter rejste betænkeligheder og fremsatte anbefalinger under midtvejsevalueringen af Horisont 2020.
- (38) Fælles regler i hele programmet bør sikre en sammenhængende ramme, som letter deltagelse i programmer, der støttes finansielt af programmets budget, herunder deltagelse i programmer, der forvaltes af finansieringsorganer, såsom EIT, fællesforetagender eller enhver anden struktur i henhold til artikel 187 i TEUF, og deltagelse i programmer, der iværksættes af medlemsstaterne i henhold til artikel 185 i TEUF. Det bør være muligt at vedtage særlige regler, men undtagelser skal begrænses til, når det er strengt nødvendigt og behørigt begrundet.
- (39) Aktioner, der falder ind under programmets anvendelsesområde, bør overholde grundlæggende rettigheder og respektere de principper, som navnlig anerkendes i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Sådanne aktioner bør være i overensstemmelse med alle retlige forpligtelser, herunder international ret, og enhver relevant afgørelse fra Kommissionen, såsom Kommissionens meddelelse af 28. juni 2013³⁴, samt etiske principper, hvilket indbefatter at undgå at krænke forskningsintegriteten. Der bør også tages hensyn til artikel 13 i TEUF i forbindelse med forskningsaktiviteter, og anvendelsen af dyr i forskning og forsøg bør mindskes med henblik på i sidste instans at erstatte deres anvendelse³⁵.

³⁴ EUT C 205 af 19.7.2013, s. 9.

³⁵ Jf. Kommissionens erklæring om EU-finansiering af forskning i menneskelige embryonale stamceller i forbindelse med Horisont Europa (fodnoten skal udgå i den endelige udgave).

- (40) I overensstemmelse med målsætningerne for internationalt samarbejde som beskrevet i artikel 180 og 186 i TEUF bør deltagelse af retlige enheder, der er etableret i tredjelande, og internationale organisationer fremmes. Gennemførelsen af programmet bør være i overensstemmelse med de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til artikel 75 og 215 i TEUF, og bør overholde international ret. [For så vidt angår aktioner vedrørende Unionens strategiske aktiver, interesser, uafhængighed eller sikkerhed kan deltagelse i programmets specifikke aktioner begrænses til enheder, som kun er etableret i medlemsstaterne, eller til enheder, som er etableret i nærmere angivne associerede lande eller andre tredjelande ud over medlemsstaterne.]
- (41) I erkendelse af, at klimaændringer er en af de største globale og samfundsmæssige udfordringer, og for at afspejle betydningen af at bekæmpe klimaændringer i overensstemmelse med Unionens forpligtelser til at gennemføre Parisaftalen og nå De Forenede Nationers mål for bæredygtig udvikling vil dette program bidrage til at integrere klimaforanstaltninger og til at nå et overordnet mål om, at [25 %] af udgifterne i EU-budgettet støtter klimamål. Klimatiltag skal integreres på passende vis i forsknings- og innovationsindhold og anvendes på alle stadier i forskningscyklussen³⁶.
- (41a) I forbindelse med den klimarelaterede indvirkningsvej vil Kommissionen aflægge rapport om resultater, innovationer og aggregerede anslåede virkninger af projekter, der er klimarelevante, herunder via programdelen og gennemførelsesmetoden. Kommissionen bør i sin analyse tage hensyn til de langsigtede økonomiske, samfundsmæssige og miljømæssige omkostninger og fordele for EU-borgerne som følge af programmets aktiviteter, herunder udbredelse af innovative løsninger til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, anslåede indvirkninger på beskæftigelsen og virksomhedsoprettelser, økonomisk vækst og konkurrenceevne, ren energi, sundhed og trivsel (herunder luft-, jord- og vandkvalitet). Resultaterne af denne konsekvensanalyse bør offentliggøres, vurderes i forbindelse med Europas klima- og energimål og benyttes som input til den efterfølgende strategiske planlægningsproces og fremtidige arbejdsprogrammer³⁷.
- (41b) I overensstemmelse med målene for bæredygtig udvikling bør forsknings- og innovationsaktiviteter bidrage til bevaring og genoprettelse af biodiversitet.

³⁶ Del af den fælles forståelse med Europa-Parlamentet.

³⁷ Del af den fælles forståelse med Europa-Parlamentet.

- (43) Anvendelse af følsomme baggrundsoplysninger eller uautoriserede personers adgang til følsomme resultater kan skade Unionens eller en eller flere medlemsstaters interesser. Håndtering af fortrolige data og klassificerede informationer bør derfor være omfattet af al relevant EU-ret, herunder institutionernes interne regler, såsom Kommissionens afgørelse (EU, Euratom) 2015/444, som fastsætter bestemmelser om reglerne for sikkerhedsbeskyttelse af EU's klassificerede informationer.
- (44) Det er nødvendigt at fastsætte minimumsbetingelser for deltagelse som både en hovedregel, hvor et konsortium bør omfatte mindst én retlig enhed fra en medlemsstat, og med hensyn til de nærmere enkeltheder ved særlige typer af aktioner inden for rammerne af programmet.
- (45) Det er hensigtsmæssigt at fastsætte vilkår og betingelser for ydelse af EU-finansiering til deltagere i aktioner inden for rammerne af programmet. Tilskud bør gennemføres under hensyntagen til alle former for bidrag, der er fastsat i finansforordningen, herunder faste beløb, faste takster eller enhedsomkostninger, med henblik på yderligere forenkling. Støttemodtagernes rettigheder og forpligtelser bør fastsættes i tilskudsaftalen, herunder, hvor det er relevant, koordinators rolle og opgaver. Der bør sikres et tæt samarbejde med medlemsstaternes eksperter ved udarbejdelsen og ved enhver væsentlig ændring af standardtilskudsaftaler.
- (46) Finansieringssatserne i denne forordning anføres som maksima for at overholde samfinansieringsprincippet. Der kan kun i behørigt begrundede tilfælde fastsættes lavere finansieringssatser under programgennemførelsen.
- (47) Programmet bør i overensstemmelse med finansforordningen skabe grundlag for en mere udbredt accept af støttemodtagernes sædvanlige omkostningsregnskabspraksis for så vidt angår personaleomkostninger og enhedsomkostninger for internt fakturerede varer og tjenesteydelser (herunder for store forskningsinfrastrukturer, jf. Horisont 2020). Anvendelse af enhedsomkostninger for internt fakturerede varer og tjenesteydelser, der beregnes i overensstemmelse med støttemodtagernes sædvanlige regnskabspraksis, og som kombinerer faktiske direkte omkostninger og indirekte omkostninger, bør være en mulighed, der kan vælges af alle støttemodtagere. I denne forbindelse bør støttemodtagere kunne medtage faktiske indirekte omkostninger, der beregnes på grundlag af fordelingsnøgler, i sådanne enhedsomkostninger for internt fakturerede varer og tjenesteydelser³⁸.

³⁸ Del af den fælles forståelse med Europa-Parlamentet.

- (48) Den nuværende ordning for godtgørelse af faktiske personaleomkostninger bør forenkles yderligere på grundlag af den tilgang med projektbaseret aflønning, som er udviklet inden for rammerne af Horisont 2020, og yderligere tilpasses til finansforordningen med henblik på at reducere aflønningsgab mellem EU-forskere, der deltager i programmet³⁹.
- (49) Den deltagergarantifond, der er oprettet inden for rammerne af Horisont 2020 og forvaltes af Kommissionen, har vist sig at være en vigtig beskyttelsesmekanisme, der mindsker risiciene i forbindelse med skyldige beløb, som misligholdende deltagere ikke tilbagebetaler. Derfor bør støttemodtagergarantifonden, som omdøbes til den gensidige forsikringsmekanisme ("mekanismen"), videreføres og udvides til andre finansieringsorganer, navnlig til initiativer i medfør af artikel 185 i TEUF. Støttemodtagere inden for rammerne af ethvert andet direkte forvaltet EU-program bør have adgang til mekanismen.
- (50) Regler for udnyttelse og formidling af resultater bør fastsættes for at sikre, at støttemodtagere efter omstændighederne beskytter, udnytter, formidler og giver adgang til resultater. Der bør lægges større vægt på at udnytte resultater, og Kommissionen bør udpege og bidrage til at maksimere støttemodtageres muligheder for at udnytte resultater, især i Unionen. Udnyttelsen bør ske under hensyntagen til dette programs principper, herunder fremme af innovation i Unionen og styrkelse af det europæiske forskningsrum⁴⁰.

³⁹ Del af den fælles forståelse med Europa-Parlamentet.

⁴⁰ Del af den fælles forståelse med Europa-Parlamentet.

- (51) De centrale elementer i det foregående program Horisont 2020's ordning for evaluering og udvælgelse af forslag med dets særlige fokus på topkvalitet bør opretholdes. Forslag bør fortsat udvælgelse på grundlag af en evaluering foretaget af uafhængige eksperter. Kommissionen bør fortsat inddrage uafhængige observatører i evalueringsprocessen, hvor det er relevant. For aktiviteter inden for rammerne af EIC's Pathfinder, missioner og i andre behørigt begrundede tilfælde som omhandlet i arbejdsprogrammet kan nødvendigheden af at sikre overordnet sammenhæng i projektporteføljen tages i betragtning, forudsat at projektforslagene er nået over de gældende tærskler. Målsætningerne og procedurerne herfor bør offentliggøres på forhånd. I overensstemmelse med finansforordningens artikel 200, stk. 7, bør ansøgere underrettes om evalueringen af deres forslag og navnlig, hvis det er relevant, om årsagerne til afslag.
- (52) For at mindske den administrative byrde for modtagere af EU-midler bør systematisk gensidig tillid til revisioner og vurderinger i forbindelse med andre EU-programmer gennemføres i overensstemmelse med finansforordningens artikel 126 og 127 for alle dele af programmet, hvor det er muligt. Gensidig tillid bør udtrykkeligt muliggøres ved også at tage hensyn til andre forsikringselementer, såsom system- og procesrevisioner.
- (53) Særlige udfordringer inden for forskning og innovation bør håndteres ved hjælp af priser, herunder gennem fælles eller forbundne priser, hvor det er relevant, tilrettelagt af Kommissionen eller finansieringsorganet sammen med andre EU-organer, associerede lande, tredjelande, internationale organisationer eller ikkeudbyttegivende retlige enheder.
- (54) Finansieringsformerne og gennemførelsesmetoderne i henhold til denne forordning bør vælges ud fra den mulighed, som de giver for at nå de pågældende aktioners specifikke målsætninger og opnå resultater, under hensyntagen til navnlig kontrolomkostningerne, den administrative byrde og den forventede risiko for manglende overholdelse. For tilskud omfatter dette overvejelser om anvendelse af faste beløb, faste takster og skalaer for enhedsomkostninger —

BILAG IV
SYNERGIER MED ANDRE PROGRAMMER

For at maksimere indvirkningen af forskning og innovation på samfundet, miljøet og økonomien som helhed og bidrage til at opfylde Unionens målsætninger skal Unionens finansieringsprogrammer være sammenhængende og fungere i synergi.

Synergier er baseret på komplementaritet mellem programmernes udformning og målsætninger og på, at finansieringsreglerne og -processerne er forenelige på gennemførelsesniveau.

Finansiering fra Horisont Europa skal kun anvendes til at finansiere forsknings- og innovationsaktiviteter. Den strategiske planlægningsproces skal sikre tilpasning af prioriteterne for de forskellige EU-finansieringsprogrammer og sammenhængende finansieringsmuligheder i de forskellige faser af forsknings- og innovationscyklussen. Missioner og partnerskaber skal blandt andet drage fordel af synergier med andre EU-finansieringsprogrammer og -politikker.

Ibrugtagning af forskningsresultater og innovative løsninger, der er udviklet som led i rammeprogrammet, skal lettes med støtte fra andre EU-finansieringsprogrammer, navnlig gennem strategier for formidling og udnyttelse, overførsel af viden, supplerende og kumulative finansieringskilder samt ledsagende politikforanstaltninger.

Finansiering af forsknings- og innovationsaktiviteter skal nyde godt af harmoniserede regler, der er udformet med henblik på at sikre EU-merværdi, undgå overlapninger med forskellige EU-programmer og opnå maksimal effektivitet og administrativ forenkling.

Nedenstående punkter indeholder nærmere oplysninger om, hvordan disse synergier mellem rammeprogrammet og de forskellige EU-programmer skal finde anvendelse.

1. Synergier med Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) (den fælles landbrugspolitik) skal sikre, at:
 - a) forsknings- og innovationsbehovene i EU's landbrugssektor og landdistrikter identificeres, f.eks. inden for rammerne af det europæiske innovationspartnerskab om landbrugets produktivitet og bæredygtighed⁴¹, og tages i betragtning i både rammeprogrammets strategiske planlægningsproces og arbejdsprogrammerne
 - b) den fælles landbrugspolitik udnytter forsknings- og innovationsresultater bedst muligt og fremmer anvendelse, gennemførelse og ibrugtagning af innovative løsninger, herunder løsninger fra projekter, der finansieres fra rammeprogrammerne for forskning og innovation og det europæiske innovationspartnerskab om landbrugets produktivitet og bæredygtighed
 - c) ELFUL støtter indførelse og formidling af viden og løsninger hidrørende fra rammeprogrammets resultater med henblik på en mere dynamisk landbrugssektor og nye muligheder for udvikling af landdistrikterne.
2. Synergier med Den Europæiske Hav- og Fiskerifond (EHFF) skal sikre, at:
 - a) rammeprogrammet og EHFF er tæt indbyrdes forbundne, da EU's forsknings- og innovationsbehov inden for integreret havpolitik vil blive udmøntet gennem rammeprogrammets strategiske planlægningsproces

⁴¹ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om det europæiske innovationspartnerskab om landbrugets produktivitet og bæredygtighed (COM(2012) 79 final).

- b) EHFF støtter indførelse af nye teknologier og innovative produkter, processer og tjenester, særlig dem, der er et resultat af rammeprogrammet på områderne marin og maritim politik, og at EHFF også fremmer dataindsamling, -behandling og -overvågning og formidler relevante aktioner, der støttes inden for rammerne af rammeprogrammet, hvilket på sin side bidrager til gennemførelsen af den fælles fiskeripolitik, EU's havpolitik og international havforvaltning.

3. Synergier med Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) skal sikre, at:

- a) ordninger for supplerende og kumulativ finansiering fra EFRU og rammeprogrammet støtter aktiviteter, der slår bro mellem navnlig strategier for intelligent specialisering og topkvalitet inden for forskning og innovation, herunder fælles tværregionale/tværnationale programmer og paneuropæiske forskningsinfrastrukturer, med henblik på at styrke det europæiske forskningsrum og bidrage til at nå målene for bæredygtig udvikling
- b) EFRU bl.a. fokuserer på at udvikle og styrke regionale og lokale forsknings- og innovationsøkosystemer og industriel omstilling, herunder både støtte til opbygning af forsknings- og innovationskapacitet og til udbredelse af resultater og indførelse af nye teknologier og innovative og klimavenlige løsninger fra rammeprogrammerne for forskning og innovation via EFRU.

4. Synergier med Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) skal sikre, at:

- a) ESF+ kan integrere og opskalere innovative undervisningsplaner med støtte fra rammeprogrammet via nationale eller regionale programmer for at udstyre borgerne med de færdigheder og kompetencer, der er nødvendige for at leve op til nye krav på arbejdsmarkedet

- b) ordninger for supplerende finansiering fra ESF+ kan anvendes til at støtte aktiviteter, der fremmer udvikling af den menneskelige kapital inden for forskning og innovation, med henblik på at styrke det europæiske forskningsrum
- c) ESF+ integrerer innovative teknologier og nye forretningsmodeller og løsninger, navnlig dem, der er et resultat af rammeprogrammerne, for således at bidrage til innovative, effektive og bæredygtige sundhedssystemer og lette EU-borgernes adgang til bedre og sikrere sundhedspleje.

5. Synergier med Connecting Europe-faciliteten (CEF) skal sikre, at:

- a) forsknings- og innovationsbehovene inden for transport, energi og den digitale sektor i EU identificeres og fastlægges i løbet af rammeprogrammets strategiske planlægningsproces
- b) CEF støtter en storstilet indførelse og ibrugtagning af innovative nye teknologier og løsninger inden for transport, energi og digitale fysiske infrastrukturer, især dem, der er et resultat af rammeprogrammerne for forskning og innovation
- c) udveksling af oplysninger og data mellem rammeprogrammet og CEF-projekter lettes, f.eks. ved at sætte fokus på teknologier fra rammeprogrammet med en betydelig markedsmodenhed, som kan videreudvikles via CEF.

6. Synergier med programmet for et digitalt Europa (DEP) skal sikre, at:
- a) mens flere tematiske områder, der indgår i rammeprogrammet og DEP, konvergerer, er typen af aktioner, som skal støttes, og deres forventede resultater og interventionslogik forskellige og komplementære
 - b) forsknings- og innovationsbehovene i relation til digitale aspekter identificeres og fastlægges i løbet af rammeprogrammets strategiske planlægningsproces; dette omfatter forskning og innovation med henblik på højtydende databehandling, kunstig intelligens og cybersikkerhed, hvor digitale teknologier kombineres med andre støtteteknologier og ikke-teknologiske innovationer, støtte til opskalering af virksomheder, som indfører banebrydende innovationer (hvoraf mange vil kombinere digitale og fysiske teknologier) samt støtte til digitale forskningsinfrastrukturer
 - c) DEP fokuserer på størstilet digital kapacitets- og infrastrukturobygning inden for højtydende databehandling, kunstig intelligens, cybersikkerhed og højtudviklede digitale færdigheder med henblik på bred indførelse og ibrugtagning i hele Europa af kritiske eksisterende eller afprøvede innovative digitale løsninger inden for en EU-ramme på områder af almen interesse (såsom sundhed, offentlig forvaltning, retsvæsen og uddannelse) eller med markedssvigt (såsom digitalisering af virksomheder, navnlig små og mellemstore virksomheder), og at DEP først og fremmest gennemføres gennem koordinerede og strategiske investeringer med medlemsstaterne, navnlig gennem fælles offentlige udbud, ved at digital kapacitet deles i hele Europa, og ved EU-dækkende aktioner, der støtter interoperabilitet og standardisering som led i udviklingen af det digitale indre marked
 - d) DEP-kapacitet og -infrastruktur stilles til rådighed for forsknings- og innovationssamfundet, herunder aktiviteter, som støttes via rammeprogrammet, også afprøvning, forsøg og demonstration på tværs af alle sektorer og fagområder

- e) nye digitale teknologier, der udvikles gennem rammeprogrammet, gradvist indføres og ibrugtages af DEP
- f) rammeprogrammets initiativer til udvikling af færdigheds- og kompetenceplaner, herunder dem, der udvikles i samlokaliseringscentre under Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologis VIF-Digital, suppleres af støtte fra programmet for et digitalt Europa til kapacitetsopbygning inden for højtudviklede digitale færdigheder
- g) der findes solide koordineringsmekanismer for strategisk programmering og operationelle procedurer for begge programmer, og at deres forvaltningsstrukturer inddrager Kommissionens respektive tjenestegrene, medlemsstaternes repræsentanter og andre, der berøres af de respektive programmers forskellige dele.

7. Synergier med programmet for det indre marked skal sikre, at:

- a) programmet for det indre marked afhjælper de markedssvigt, der påvirker SMV'er, og vil fremme iværksætterier samt virksomhedsoprettelse og -vækst. Der er komplementaritet mellem programmet for det indre marked og aktionerne inden for rammerne af det fremtidige Europæiske Innovationsråd for innovative virksomheder samt inden for støttetjenester til SMV'er, navnlig når markedet ikke tilvejebringer en levedygtig finansiering
- b) Enterprise Europe-netværket ud over andre eksisterende SMV-støttestrukturer (f.eks. nationale kontaktpunkter og innovationsagenturer) kan tjene til at levere støttetjenester inden for rammerne af Det Europæiske Innovationsråd.

8. Synergier med LIFE – programmet for miljø- og klimaindsatsen – skal sikre, at:

forsknings- og innovationsbehovene med henblik på at håndtere miljø-, klima- og energiudfordringer i EU identificeres og fastlægges i rammeprogrammets strategiske planlægningsproces. LIFE fortsat vil fungere som en katalysator for gennemførelsen af EU's politik og lovgivning på områderne miljø, klima og relevant energi, bl.a. ved at udbrede og anvende forsknings- og innovationsresultater fra rammeprogrammet og bidrage til, at de tages i brug i national og (inter)regional skala, hvor dette kan medvirke til at tackle miljø-, klima- eller omstillingsspørgsmål. LIFE vil navnlig fortsat tilskynde til synergier med rammeprogrammet gennem tildeling af bonus i forbindelse med evalueringen af forslag, som omhandler anvendelse af resultater fra rammeprogrammet. LIFE-standardindsatsprojekter vil støtte udvikling, afprøvning eller demonstration af egnede teknologier eller metoder til gennemførelse af EU's miljø- og klimapolitik, som efterfølgende kan ibrugtages i stor skala, finansieret af andre kilder, bl.a. via rammeprogrammet. Rammeprogrammets Europæiske Innovationsråd kan yde støtte til opskalering og kommerialisering af nye banebrydende idéer, der kan være et resultat af gennemførelsen af LIFE-projekter.

9. Synergier med Erasmusprogrammet skal sikre, at:

- a) kombinerede ressourcer fra rammeprogrammet, herunder fra Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi, og Erasmusprogrammet anvendes til at støtte aktiviteter vedrørende at styrke og modernisere europæiske videregående uddannelsesinstitutioner. Rammeprogrammet vil supplere Erasmusprogrammets støtte til initiativet Europauniversiteter i dets forskningsdimension, hvor det er relevant. Dette er et led i udviklingen af nye fælles og integrerede langsigtede og bæredygtige strategier for uddannelse, forskning og innovation, der er baseret på tværfaglige og tværsektorielle tilgange, med henblik på at virkeliggøre videntrekanten

- b) rammeprogrammet og Erasmusprogrammet fremmer integration af uddannelse og forskning ved at gøre det lettere for videregående uddannelsesinstitutioner at formulere og etablere fælles uddannelses-, forsknings- og innovationsstrategier og -netværk, supplere undervisningsgrundlaget med de seneste forskningsresultater og -praksisser, tilbyde alle studerende og ansatte inden for videregående uddannelse en aktiv forskningserfaring, særlig forskere, og støtte andre aktiviteter, som integrerer videregående uddannelse, forskning og innovation.

10. Synergier med det europæiske rumprogram skal sikre, at:

- a) forsknings- og innovationsbehovene i leverandør- og aftagerleddet af rumsektoren i EU samt til fordel for det europæiske rumprogram identificeres og fastlægges i forbindelse med rammeprogrammets strategiske planlægningsproces; rumforskningsaktioner, der gennemføres via Horisont Europa, vil blive gennemført med hensyn til udbud og enheders støtteberettigelse efter bestemmelserne i rumprogrammet, hvor det er relevant
- b) rumdata og -tjenester, som det europæiske rumprogram stiller til rådighed som et offentligt gode, anvendes til at udvikle banebrydende løsninger gennem forskning og innovation, herunder i rammeprogrammet, navnlig for så vidt angår bæredygtige fødevarer og naturressourcer, klimaovervågning, atmosfære, jord-, kyst- og havmiljø, intelligente byer, opkoblet og automatiseret mobilitet, sikkerhed og katastrof håndtering
- c) data- og informationsadgangstjenester inden for rammerne af Copernicus bidrager til den europæiske åbne videnskabscloud og dermed letter forskeres, videnskabsfolks og innovatorers adgang til Copernicusdata; forskningsinfrastrukturer, navnlig net for in situ-observation, vil udgøre væsentlige elementer i den in situ-observationsinfrastruktur, som danner grundlag for Copernicustjenester, og drager på deres side nytte af oplysninger, som produceres af Copernicustjenester.

11. Synergier med instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde (NDICI) og instrumentet til førtiltrædelsesbistand (IPA III) skal sikre, at:
- a) forsknings- og innovationsbehovene på områderne NDICI og IPA III identificeres og fastlægges i løbet af rammeprogrammets strategiske planlægningsproces i overensstemmelse med målene for bæredygtig udvikling
 - b) rammeprogrammets forsknings- og innovationsaktiviteter, med deltagelse af tredjelande og målrettede internationale samarbejdsaktioner, tilstræber tilpasning til og sammenhæng med sideløbende markedsintroduktions- og kapacitetsopbygningsaktioner inden for rammerne af NDICI og IPA III baseret på en fælles fastlæggelse af behov og interventionsområder.
12. Synergier med Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for grænseforvaltning skal som led i Fonden for Integreret Grænseforvaltning sikre, at:
- a) forsknings- og innovationsbehovene inden for sikkerhed og integreret grænseforvaltning identificeres og fastlægges i løbet af rammeprogrammets strategiske planlægningsproces for forskning og innovation
 - b) Fonden for Intern Sikkerhed og Fonden for Integreret Grænseforvaltning kan støtte ibrugtagning af innovative nye teknologier og løsninger, navnlig dem, der er et resultat af rammeprogrammerne for forskning og innovation på området sikkerhedsforskning.

13. Synergier med InvestEU-fonden skal sikre, at:

- a) rammeprogrammet via Horisont Europa og EIC yder blandet finansiering til innovatorer karakteriseret ved et højt risikoniveau, og hvortil markedet ikke tilvejebringer en tilstrækkelig og levedygtig finansiering. Rammeprogrammet vil samtidig støtte en effektiv gennemførelse og forvaltning af den private del af blandet finansiering gennem fonde og formidlere, der støttes af InvestEU og andre
- b) finansielle instrumenter til forskning og innovation samt SMV'er grupperes sammen inden for rammerne af InvestEU-fonden, navnlig gennem en særlig FoI-tematisk del og gennem produkter, som ibrugtages inden for rammerne af SMV-delen, for derved at bidrage til at opfylde begge programmets målsætninger
- c) rammeprogrammet yder passende støtte for at bidrage til omlægning af projekter, som ikke er egnede til EIC-finansiering, hen imod InvestEU, når det er relevant.

14. Synergier med Innovationsfonden i emissionshandelssystemet ("Innovationsfonden") skal sikre, at:

- a) Innovationsfonden specifikt vil være målrettet innovation inden for lavemissionsteknologier og -processer, herunder miljømæssigt sikker CO₂-opsamling og -anvendelse, som bidrager væsentligt til at modvirke klimaændringer, samt produkter, der erstatter kulstofintensive produkter, og som bidrager til at stimulere udformning og drift af projekter, der sigter mod en miljømæssigt sikker opsamling og geologisk lagring af CO₂, samt innovative vedvarende energi- og energioplagringsteknologier
- b) rammeprogrammet vil finansiere udvikling og demonstration af teknologier, der kan skabe resultater inden for EU's målsætninger vedrørende dekarbonisering, energi og industriel omstilling, navnlig gennem programmets søjle 2-aktiviteter

- c) Innovationsfonden, forudsat at dens udvælgelses- og tildelingskriterier opfyldes, kan støtte demonstrationsfasen af støtteberettigede projekter, der har modtaget støtte fra rammeprogrammerne for forskning og innovation.

[15. Synergier med Euratoms forsknings- og uddannelsesprogram skal sikre, at:

- a) rammeprogrammet og Euratoms forsknings- og uddannelsesprogram udvikler omfattende aktioner til støtte for uddannelse (herunder Marie Skłodowska-Curie-aktiviteter) med henblik på at opretholde og udvikle relevante færdigheder i Europa
- b) rammeprogrammet og Euratoms forsknings- og uddannelsesprogram udvikler fælles forskningsaktioner, der fokuserer på tværgående aspekter af sikker og tryk anvendelse af ioniserende stråling til andre formål end elproduktion i sektorer såsom medicin, industri, landbrug, rumfart, klimaændringer, sikkerhed og nødberedskab samt bidrag fra nuklear videnskab]⁴².

16. Synergier med Den Europæiske Forsvarsfond skal gavne civil forskning og forsvarsforskning, selv om aktiviteter, der udføres under rammeprogrammet, bortset fra de aktiviteter, der er dækket af Den Europæiske Forsvarsfond, udelukkende skal have fokus på civile anvendelser. Unødvendig overlapning vil blive udelukket.

⁴² Med forbehold af resultatet af forhandlingerne om den respektive retsakt.